СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 47. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, четвер, 27-го лютого 1947. No. 47. JERSEY CITY and NEW YORK, Thusday, February 27, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ДОЛЕС ПОМІЧНИКОМ МАРШАЛА НА КОНФЕРЕНЦІЮ В МОСКВІ

Джан Фостер Долес з Ню Йорку, дорадник Республиканської Партії в справах закордонної політики, поїде з секретарем стейту Джорджом С. Маршалом на конференцію Чотирьох Потуг до Москви. Він буде першим помічником секретаря. Усіх помічників поїде 35, між ними одна жінка, мис Маргарет Галден. Долес їде за повним порозумінням сенатора Артура Г. Вандендерга, котрий не може лишити столиці, як тимчасовий предсідник сенату. Назначення Долеса є признакою двопартійної згоди в закордонній політиці Америки.

ПЕРЕДБАЧУЄ КАТАСТРОФУ ДЛЯ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Можливість політичної катастрофи передбачує секретар флоти Джеймс Форестал, коли б так конгрес обтяв видатки на оборону краю в буджеті на наступний рік. Він навіть твердить, що доля самої цивілізації може бути вирішена впродовж найближчих 24 місяців. О це й причина, чому він дораджує конгресові добре застановитися наперед, заки він рішиться відмовити секретареві Маршалові, генералові Айзенгаверові та адміралові Нимицові засобів, яких вони потребують при обороні краю. Ці думки висловив Форестал на зібранні Економічного Клюбу в Ню Йорку. При цій нагоді секретар виявив свій погляд на ощадність. „Це не значить, що ми не маємо видавати грошей зовсім, а це значить, щоб за видані гроші осягнути як найбільші користи; це значить, що за забезпеку держави треба заплатити те, що належиться".

ВІЗНИКИ НА ПОМІЧ УЧИТЕЛЯМ У СТРАЙКУ.

У місті Бофало затримали візники вантажних авт доставу вугілля до шкільних будинків, а молочарі постачання молока до шкільних кафетерій, щоб у такий спосіб виявити свою солідарність зі страйком учителів. Страйк проходить серед успіху для страйкуючих, бо на 2,698 учителів лише 500 зголосилося до праці в школах. На всіх 98 прилюдних шкіл лише дві середні і 18 елементарних шкіл є отворені. Із 72,000 шкільних дітей лише 10,000 мають нагоду побирати науку.

СТЕЙТ ДЖОРДЖІЯ ПРОТИ ЗАМКНЕНОЇ РОБІТНІ.

Палата репрезентантів стейту Джорджія приняла закон з забороною засади „замкненої робітні" для юній і з забороною масового пікетування. Попереднього тижня стейтовий сенат приняв теж такий законопроект

ПРИВЕЗЕНО ДОМІВ РОЗБИТКІВ ЗПІД БІГУНА.

Одинадцять летунів американської армії, які впали на леди коло Ґренландії в пятницю минулого тижня при розбитті надфортеці Бі-29, привезено літаком на майдан Вестовер Філд, у стейті Масачусетс. Вони перелетіли з Ґренландії віддаль 2,310 миль впродовж 21 годин. Їх виратувала залога літака Сі-54 під проводом пілота, лютенанта Бабі Джова Кавнара. Молоденький пілот і шість інших членів рятункової експедиції дістали у Вашинґтоні від ген. Карла Спаца медалі за визначну прислугу. Члени ратункової виправи твердять, що вони не були свідомі небезпеки, на яку вони були виставлені, доки не прилетіли з вирятованими до летунського майдану в Туле, на Ґренландії. Між нагородженими є такі імена: Чарлз Іщчак, Фред Спорер, Вилйем Сівард, Волтер Гюстус, Джан Г. Щуферт, і очевидно Кавнар.

НАГІНКА НА ЮНІЇ ПІД ВПЛИВОМ ПРОПАГАНДИ, ТВЕРДИТЬ ВІТНІ.

Провідник Братства залізничих кондукторів, А. Ф. Вітні, ставав як свідок перед робітничою комісією у конґресі в справі нових робітничих законопроектів. Вчасі зізнань він твердив, що зорганізоване робітництво находиться під нагінкою пропаганди, якої він не зазнав упродовж 57 років своєї юнійної праці. Він твердив, що публика зовсім не домагається нового законодавства для робітників, а вся нагінка на робітництво йде з Вол Стріту й через газетні шпальти. Вчасі відповідей Вітні вибухав гнівом і попадав у спір з конґресменами. Замітний його вислів такий: „Робітництво очорнюють і представляють як ватагу бандитів". Він признав, що його юнія видала вчасі останніх виборів $396,636 на підтримку деяких кандидатів.

ГАЗЕТЯРСЬКА ЮНІЯ ВИДАЄ СВІЙ ЩОДЕННИК:

На місце щоденника Кемден Куріер-Пост припиненого внаслідок страйку юнії Амерікен Нюзпейпер Гілд, почала сама Гілда видавати свій щоденник у Кемден, Н. Дж., під новою назвою „Кемден Фрі Прес." Щоденник має виходити раннім і вечірним виданням і буде продаватися по три центи. При щоденнику працюють 150 людей з припиненого видавництва Кемден Куріер-Пост. Її друкують у друкарні щоденника у Вилмингтон, Дел.

Відгомін акції Українського Конгресового Комітету в обороні скитальників перед „скрінінґами"

Ню Йорк, 25. лютого. — На телеграми Українського Конгресового Комітету в обороні українських скитальників в таборах в Зальцбурґу перед „скрінінґом", в якому мали б брати участь теж советські комісарі, наспіли відповіді з департаменту війни та генеральної дирекції УНРРА. Департамент війни передає зміст телеграми, яку в цій справі одержано від генерала Кларка. В телеграмі сказано, що американські військові власті в своїй зоні Австрії ставляться прихильно до повороту скитальників до країн їх походження і тому деякі зі союзних народів вдержують в тій зоні свої репатріяційні місії, які працюють в таборах скитальників під директивами американської політики. Щодо „скрінінґу" в таборі українських скитальників в Зальцбурґу то доходження мали виказати, що українців там не змушувано ставати перед комісію, в якій були б советські представники. Ставлення перед такою комісією є добровільне.

В листі від генеральної дирекції УНРРА стверджується, що в згаданій зоні Австрії є табори скитальників під адміністрацією війська, або УНРРА, як теж під наглядом австрійських цивільних властей. Щоб могти забрати голос в справі „скрінінґу" в таборах українських скитальників біля Зальцбурґу, УНРРА звернулася насамперед за точніщими інформаціями в цій справі до свого бюра в Европі.

СЕКРЕТАР МАРШАЛ ПОТВЕРДЖУЄ ЗАСАДИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ СУПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

Водночас із вибором Джана Фостера Долеса на свого помічника на конференцію Чотирьох Потуг у Москві для складення там мирового договору для Німеччини, секретар стейту Джордж С. Маршал потвердив засади американської політики супроти Німеччини. Ці засади були загально устійнені на конференції в Потсдамі, а опісля ясніше спрецизовані секретарем Бирнсом, Покликаючися на них, Маршал заявив, що вчасі нарад у Москві він буде притримуватися таких напрямних: Перевірки границь Німеччини на сході, де головною граничною лінією між Польщею й Німеччиною є ріки Одер і Найсе. На заході околиця Заар має припасти Франції, а Рурщина й Надренія Німеччині. У Німеччині має бути створений один центральний уряд, одначе країна має бути сфедералізованою державаю. Аліянти мають вважати Німеччину за одну господарську цілість, але життева стопа німців не має бути вища ніж у сісідних країнах. Мировий договір має бути опертий радше на справедливості ніж на помсті.

МАРШАЛ АПЕЛЮЄ ДО ГІНДУСІВ.

Секретар стейту Маршал оприлюднив апель до провідників Індії, щоб вони рушили з мертвої точки, на якій опинилися переговори з Анґрією в справі незалежности їхньої країни. Він відозвався до провідників гіндусів та магометан, щоб вони найшли спосіб погодити свої спірні інтереси і помогли у приверненні миру в світі.

Міністер Бевин обвинувачує президента Трумана за неуспіх британської політики щодо Палестини

Лондон, 25. лютого. — Британський міністер закордонних справ Бевин обвинувачував сьогодні в парляменті президента Трумана, що з його вини британські намагання замирити Палестину не мали успіху. Бевин твердив, що власне тоді, як переговори в цій справі були на добрій дорозі та заповідали успіх, президент Труман у своїй виборчій компанії до сенату домагався негайного допущення до Палестини 100,000 жидів, що й було причиною розбиття британських заходів. З американського урядового боку докищо немає коментарів на заяву Бевина.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕКТОРАТ НАД ЯПОНСЬКИМИ ОСТРОВАМИ.

Лейк Саксес, Н. Й., 25. лютого. — Секретар стейту генерал Маршал заявив сьогодні, що советський уряд в окремій ноті до нього погоджується на американське домагання протекторату над усіми японськими островами на Пацифіку. Свою несподівану згоду советський уряд мотивує признанням, що американська армія понесла найбільші втрати та відіграла головну ролю в здобутті цих островів та в перемозі на Пацифіку. Советська згода на американські домагання є тим більшою несподіванкою, що советський уряд початково цим домаганням протиставився. В дипломатичних і міжнародніх колах вважається, що за цею советською несподіванкою криється інша, іменно аргумент для збільшених советських домагань в Европі на найблищій конференції в Москві.

МАНДРІВКА ПОЛЬСЬКОГО ПРЕМІЄРА ДО МОСКОВСЬКОЇ МЕКИ.

Москва, 25. лютого. — Тут приїхав сьогодні в перші офіціяльні відвідини новий польський премієр Юзеф Циранкевіч. Він відбуде цілий ряд нарад з представниками советського уряду і вважається, що одним з головних предметів нарад буде справа західних і північних кордонів Польщі та американське бажання перевести ревізії цих кордонів, які Москва вважає вже за остаточні. Циранкевіча вітав на вокзалі міністер Молотов та інші високі советські достойники. Офіціяльна советська пресова агенція ТАСС повідомляє, що головною ціллю приїзду Циракевіча є шукати спільно зі Советським Союзом тривкої забезпеки перед Німеччиною.

РЕЗИГНАЦІЯ ЖДАНОВА З ПОСТУ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ СССР.

Лондон, 25. лютого. — Московське радіо повідомило, що генерал Андрей Жданов, герой битви за Ленінград, зголосив свою резигнацію з посту предсідника Союзної Ради в Верховній Раді СССР. Причиною резигнації є, як повідомляє московське радіо, „перетяження працею, звязаною з його головними обовязками". Резигнація мала бути прийнята. Жданов є особистим приятелем Сталіна, членом Політбюро та занімає цілий ряд інших важливих постів в советській ґієрерхії. Свого часу його згадувалося, як можливого наступника Сталіна.

СПРАВА КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ В РАДІ БЕЗПЕКИ.

Лейк Саксес, 25. лютого. — Американський представник в Раді Безпеки Варен Р. Остен вніс сьогодні нову пропозицію в справі міжнародної контролі атомової енергії. Американський представник пропонує завернути цілу справу знова до Комісії Атомової Енергії, додаючи всі пункти, з якими поодинокі члени Ради Безпеки погодилися, як теж спірні справи. Советський представник, а з ним і польський, задержували дальше резервове становище. Ґромико мав би забрати в цій справі голос в найблищу пятницю.

ТЕЖ КАНАДА ПЕРЕДАВАТИМЕ РАДІОАВДИЦІЇ ДЛЯ СОВЄТІВ.

Монтреал, 25. лютого. — З авторитетних канадських кол повідомляють, що канадська міжнародня радієва служба надаватиме радіопередачі для Советського Союзу, як тільки зорганізує відповідний персонал та переможе технічні трудноші, що повинно статися вже в найкоротшому часі. Зі советського боку відізвалися деякі прихильні голоси у відповідь на американські радіопередачі.

ПРИЇЖДЖАЄ ПАРОПЛАВ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Ню Йорк, 25. лютого. — На неділю, 2-го березня, заповіджений приїзд до нюйорського порту пароплава „Марін Марлін", що везе 923 подорожних, між якими є велика кількість скитальників з різних таборів у Німеччині. Треба сподіватися, що між представниками інших національних груп, які зустрічатимуть нових імігрантів, тим разом не забракне вже й представника американських українців.

БЕЗУСПІШНИЙ КІНЕЦЬ КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ

Лондон, 25. лютого. Після шістьох тижнів безуспішних нарад заступники міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг закінчили сьогодні свою конференцію в справі підготовки мирових договорів з Австрією і Німеччиною. Конференцію закінчено великим звідомленням для міністрів закордонних справ, що почнуть свої наради в тій самій справі в Москві 10-го березня. В звідомленні стверджено, що конференція в Лондоні не могла досягнути однозгідности і вирішити ані одної важливішої справи щодо Німеччини, так що міністрам на конференції в Москві доведеться зачинати від початку. В коментарах стверджується, що конференція в Лондоні досягнула мало, але конференція в Москві готова досягнути ще менше. З поведінки советського представника виходить ясно, що Советам не залежить на швидкому вирішенні австро-німецької проблеми.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ МИРОВОГО ДОГОВОРУ.

Рим, 25. лютого. Третий з черги уряд премієра Альсіде де Ґаспері дістав сьогодні в Конституційній Асамблеї свою першу заяву довіря більшістю 292 голосів проти 107. Премієр де Ґаспері дістав голоси з усіх трьох партій, що творять коаліційний уряд. Перед ухваленням заяви довіря урядові, Конституційна Асамблея одноголосно ухвалила робити все можливе, щоб домогтися ревізії підписаного недавно в Парижі мирового договору.

БЕЛЬГІЙСЬКІ КОМУНІСТИ.

Брюсель, 25. лютого. Згідно зі заявою генерального секретара комуністичної партії в Бельгії, Едґара Лальманда, більгійські комуністи „не такі", як всі інші. Під цю пору вони ведуть дуже здержливу політику, піддержують навіть конституційну монархію та головні домагання уряду, противляться поворотові Леопольда III. і не слухають, зглядно не дістають наказів з Москви. Бельгійська комуністична партія зросла з 10,000 членів перед війною на 100,000 сьогодні та має 23 послів (на 202 усіх) і 17 сенаторів на всіх 165.

ЧЕХИ НЕ ДАЮТЬ ВІДШКОДОВАННЯ ЖИДАМ.

Прага, 25. лютого. Чеський уряд робить великі труднощі жидам в одержанні відшкодовання, або в звороті їх власного майна, заграбленого націстами. Згідно зі заявою жидів, які з цею проблемою мають до діла, чеський уряд ставляє безліч всіляких перешкод тим жидам, які зголошуються по своє власне, сконфісковане їм німцями майно, або які зголошують свої оправданні претенсії до спадщини по тих жидах, яких убито, або які згинули.

СУДЯТЬ КОЛАБОРАЦІОНІСТІВ.

Париж, 25. лютого. Тут має відбутися великий процес проти цілого ряду визначних французьких політиків за часів уряду маршала Петена у Віші. Головним підсудним є перший міністер закордонних справ Петена. Усім закидують співпрацю з німцями та політичні злочини проти власної країни.

НІМЕЦЬКІ ВИСОКІ СТАРШИНИ В БРИТАНСЬКОМУ ПОЛОНІ.

Лондон, 25. лютого. В британському полоні перебувають ще три німецькі маршали, 164 генералів та 17 адміралів, повідомив британський секретар війни сьогодні.

НАЦІСТСЬКІ КЕРІВНИКИ ДОЖИДАЮТЬ СУДУ.

Нюрнберґ, 25. лютого. Перед Військовим Трибуналом в Нюренберґу має відбутися в цьому році ще цілий ряд судових процесів проти гітлерівських німецьких керівників. Суду дожидають ще д-р Роберт Кемпнер, попередник Фріка у внутрішній Воєнній Раді, міністер справедливости Вальтер Дарре і його наслідник Герберт Баке і цілий ряд високих урядників поодиноких гітлерівських міністерств, дипломатичних представників і т. д.

ТУРЕЧЧИНА КУПУЄ АМЕРИКАНСЬКІ МАШИНИ.

Істамбул, 25. лютого. Турецький уряд купив за 2,000,000 турецьких фунтів сільсько-господарські машини в Америці та Англії. Машини мали б бути доставлені вже до червня цього року.

СПРАВА НЕЗАЛЕЖНОСТИ ІНДІЇ.

Лондон, 25. лютого Рішення британського уряду дати Індії повну незалежність було сьогодні предметом запеклик атак в Палаті Лордів. Уряд виправдує свої рішення, заявляючи, що „для цеї політики не має іншого задовольняючого виходу".

ІНДІЙЦІ ПРО БРИТАНСЬКИЙ ПЛАН НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

Ню Дельфі, 25. лютого. Орган індійської Музулманської Ліґи заявляє, що британський план дати Індії незалежність „є мертвий і його ніхто не оживить". Проте, Ліґа обіцяє співпрацювати в тому напрямку з індійською Конгресовою партією.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАМПАНІЯ ЗА ДОПУЩЕННЯ НОВИХ ЕМІГРАНТІВ

Як би на удар якогось чарівного дзвона заговорили американські часописи і то, як виглядає, в той самий час і по цілій Америці, в справі негайного допущення до Злучених Держав більшого числа дисплясованих осіб з Европи. З цього виходить, що ця справа уже буде незабаром вирішуватись у конгресі. Приспішує це теж і сам президент Труман. Саме тепер він звернувся до конгресу в справі приспішення вирішення американської участи в Міжнародній Скитальчій Організації (ІРО), що то має перебрати на себе дальшу опіку над скитальниками в Европі, як перестане функціонувати УНРРА. ІРО не могла б існувати, коли б Злучені Держави не перебрали на себе обовязку покривати майже половину її видатків; вона навіть не зачне діяльности, поки не дістане з Америки $71,000,000. Президент, взиваючи конгрес дати свою згоду на цей видаток, пригадав, що є один мільйон дисплясованих осіб в Европі та що існує „практична й моральна" відповідальність переможців за дальшу долю тих людей — „жертв Осі".

Замітне ще й це, що президент Труман вислав письмо до Обєднаного Жидівського Заклику, що веде тепер кампанію у справі цьогорічної збірки в сумі $170,000,000, призначених на покриття коштів перевозу дисплясованих жидів з Европи до Палестини. Теж і тим хотів президент зазначити, що йому справа ратування скитальців в Европі є на серці.

Деякі нюйорські газети пишуть, що проволока в конгресі з вирішенням справи допущення більшого числа скитальників з Европи до Злучених Держав є спричинювана теж і акцією різних „антисемітських елементів", що не хотіли б допустити більше жидів до Америки. Чи така акція дійсно ведеться, а як би і велася, то чи може мати справжній вплив на згадану проволоку в конгресі, не знаємо. Можна тільки ще й з цього заключати, що справу допусту більшого числа нових емігрантів до Америки розбирають тепер з різних боків і усіми засобами натискають на конгрес, щоб він її якнайскорше взяв під обради й позитивно вирішив. Зокрема натискає на це недавно зорганізований скитальчий комітет, президентом якого є Ирл Дж. Гарисон, син імігрантів і бувший комишенер іміграції. Цей комітет (Ситизенс Коміті ан Дисплейсд Персонс) повів тепер дуже широку кампанію у цій справі, висуваючи дуже переконливі аргументи, вказуючі на наглядні користи для самих Злучених Держав з допущення більшого числа нових емігрантів.

У цій кампанії мусимо і ми бути, ми, американські українці, що хочемо дістати до Злучених Держав теж і більше число українських скитальників. Хоч ми про це вже нераз писали і до цеї акції накликали, проте ще раз пригадуємо нашим громадянам, церквам і організаціям, що й їм треба писати в цій справі до сенаторів і конгресменів і домагатись допущення більшого числа нових емігрантів і квоти для українців.

Зрозуміння американської відповідальности

„Ви повинні добре зрозуміти особливе становище, в якому опинилися під теперішню пору Злучені Держави під оглядом географічним, фінансовим, військовим і науковим, а теж і послідовности, які з цього становища виходять. Треба більшого зрозуміння відповідальности за лад у світі і за забезпеку; більше зрозуміння велетенського значіння наших діянь чи занедбання діянь щодо світового ладу і безпеченства" — це головний зміст промови недавнього начальника генерального штабу американської армії, а тепер американського міністра закордонних відносин, тобто секретаря стейту Джорджа С. Маршала. Цю промову виголосив він у суботу 22. лютого перед студентами і професорами університету в Принстон, Н. Дж.

Крім самої пригадки про потребу розуміння політичного становища генерал Маршал зробив важкий докір американській публиці за те, що вона замало інтересується великими політичними справами, з якими злучена тепер доля Злучених Держав. Що більше: не лише для самої Америки, але й доля цілого світу.

Маршал признає, що після війни приходить час відпочинку і відпруження нервів. Одначе він звертає увагу, що теперішній післявоєнний час є далеко критичніший, ніж була сама війна. Правда, що тепер нема воєнних проблемів, зате назріли нові проблеми, важніші для безпеченства нації, ніж була сама боротьба вчасі війни. Після війни назріли такі проблеми, які загрожують безпеці нашої країни і цілого світу на далеку мету, тобто на далекі літа наперед.

Які це небезпеки, маршал не згадує. Він навіть признає, що ще не дійшло у світі до такого замішання, щоб можна побоюватися за негайне нарушення миру. Він твердить, що ми ледви покінчили війну, а ще не встановили миру. Щоб встановити мир, треба бути активними. Те, що ми тепер осягнемо, чи може занедбаємо, буде мати вплив на цілі покоління. Маршал жаліється, що населення посвячує забагато часу на місцеві справи або лише приглядається великим подіям. Для таких людей він дає таку осторогу: „Не такі люди забезпечать свободу нації, що лише приглядаються подіям. Такі люди теж не причиняться до забезпеки країни. Є багато таких, що нарікають, а лише горстка таких, що хочуть взятися за діло, щоб безпосередно або посередно впливати на політичну акцію".

Як секретар стейту Маршал займає перше становище після президента в уряді Злучених Держав, він розуміє свою відповідальність за кожне слово, яке він скаже. Тому він не згадує про відносини Америки до поодиноких країн у світі ані не згадує про небезпеки, які грозять світові. Зате він зручно вказує нації, де шукати за зрозумінням таких справ і небезпек. Він відсилає людей до історії, виходячи зо становища, що „історія це вчителька життя", як каже латинська пословиця. Маршал відсилає студентів до перегляду подій після першої світової війни, коли то теж були люди, які нагадували на ще давніші історичні події. Їм тоді не вдалося розбудити серед загалу зрозуміння давніх подій для вказівок, як можуть уложитися відносини в майбутності. І саме тому прийшло друге нещастя. Тепер знову прийшов час, коли треба у своїй памяти оживити згадки на історичні катастрофи ще в давнину, твердить секретар.

Маршал коротко нагадує події з грецької історії, а це упадок Атен в часах Пелопонеської війни. Ці події були ще в пятому столітті перед народженням Христа. Дві грецькі держави, Спарта й Атени, побивалися за першенство. Атени розвинули мистецтво, торгівлю й добробут; Спарта розвинула армію, стала мілітарною державою. Добробут Атен показався погубним для них, а воєвничість Спарти дала підставу до перемоги над сильнішими й багатшими Атенами. Не було б ще трагедії у перемозі Спарти в Пелопонеській Війні над Атенами (447 пер. Хр.), якби не те, що внаслідок поразки Атен прийшов занепад громадянської свободи в цілій Греції і настав період тиранів.

Згадка про оцей період із старинної історії вистарчає для порівнання з теперішніми часами. Наша Америка велика свободою, торгівлею, грішми, мистецтвом, наукою. Одначе, коли на другому кінці світа розвивається держава не наукою, не мистецтвом, не свободою, а брутальною силою, то який з цього висновок? Де є доля Атен, а де роля Спарти? Які з цього наслідки? Вистарчить лише натякнути на такі питання розумному громадянинові.

Маршал згадує про недостачу зрозуміння й громадянської акції, щоб недопустити до небезпеки в майбутності. Трагічна легкодушність навіть високоосвічених одиниць виявляється з теперішніх вісток про недавні комуністичні затії. „Невинними дітьми" називають часописі таких провідних людей в науці, мистецтві, релігійному житті, що давали захист ярким комуністичним заговірникам, якщо хто заапелював до їх серця в імені якогось „антифашистівського" чи іншого подібного большевицько - зрадницького фронту. Кільки зрадили військових тайн, кільки іншої шкоди заподіяли такі комуністичні заговірники при помочі найліпших і найщиріших американських легкодушних громадян лише тому, що вони не інтересувалися глибше політикою своєї рідної країни і не хотіли поширити розуміння теперішніх світових відносин, не згадуючи вже про потребу порівнання з історичними подіями!

Вчасі відповідальности Америки як провідної держави за долю цілого світу, не можна буде найти виправдання на дальшу подібну „невинну" поведінку провідних американських громадян. Пригадка на згадані випадки повинна вистарчити для привитання лекції Маршала про обовязок загалу не лише інтересуватися, але й бути активними громадянами для збереження свободи й для політичної забезпеки нації й світу.

Микола Чубатий.

Початки українського націоналізму

I.

В останній книжці репрезентативного органу американських істориків, „Амерікен Гисторикал Ревю", Галдван Кот, професор університету в Осльо, бувший міністер заграничних справ Норвегії та бувший президент міжнародної федерації істориків, помістив інтересну статтю на тему народження націоналізму в Европі. Цей визначний вчений опрокидує досі загально приняті погляди, що націоналізми европейських народів це діти доби романтизму, отже що націоналізми европейських націй повстали доперва в часах французької революції, а радше безпосередньо в часах по французькій революції. Авторитетний вчений історик твердить, що націоналізми европейських народів народжувалися куди вчасніше, бо вже в 9-тім століттю, як наслідок розпаду давної римської імперії, поділеної на два цісарства — східне та західне.

Універсалізм та націоналізм.

Старинний світ скристалізувався остаточно в одну римську імперію, що включала в своїх межах всі племена тогочасного цивілізованого світа, отже краї, що лежать довкола басейну Середземного моря — Італію, Еспанію, Францію, Англію, а на сході краї балканського півострова, Малої Азії та північної Африки. Римська держава мала два культурні обличча — грецької культури на сході та римської культури на заході. Одначе в часі християнізації римської імперії, себто в третім та в четвертім століттю по Христі, цілий цей світ римсько-грецької культури змішався. Грецька мова була поширена аж в полудневій Франції так, як латинська мова на сході у Византії. Цілому цьому світови християнство надало одно обличча релігійне і в той спосіб повстала немов одна родина християнських народів, в розумінню спільної політичної приналежности до римської держави, спільноти греко-римської культури та спільної християнської релігії з Римом як духовим провідником цеї християнської універсальної збірноти.

Перша щілина в цім універсалізмі або всесвітности цивілізованого світа повстала тоді, коли римська імперія при кінці четвертого століття поділилася на східну та західну частину, а у східній частині давної імперії в Византії зачався витворювати свій власний культурний світ, перший в Европі націоналізм византійсько - грецький. Византійсько - грецький націоналізм довів до релігійного розбиття християнського світа на церкву східну з византійським патріярхом у проводі та західну з папою. Византійський патріярх, виступив до ривалізації з дотеперішним осередком християнського світа Римом за першинство в цілім християнськім світі.

Византія виступаючи до боротьби за першенство в греко-римськім християнськім світі в засаді не хотіла ще валити єдности та універсальности одної немов національної збірноти; тільки хотіла першенства у цьому світі. Практично то одначе означало византійсько-грецьку сепарацію від одної всесвітної родини племен та утворення окремої византійської грецько - християнської нації. Від пятого аж до девятого століття і західно-римський світ і східний греко-византійський поширили свої впливи на середущу Европу. Західно-римський світ втягнув у свою збірноту народи германські та західну частину словянських народів, отже Німеччину, Чехію, Словаччину, Словенію, Хорватію та Польщу. Східний греко-византійський світ втягнув у обсяг впливу Болгарію, Сербію, Україну, Румунію з переходово навіть Угорщину.

На заході відроджується римське цісарство в державі Карла Великого, на сході дальше проквітає східно-византійська імперія. Одна та друга збірнота народів підносить претенсії бути всесвітною збірнотою племен, немов універсальною нацією, хоч византійський націоналізм вже тоді палав ясною полумінню. Церковний роскол був викликаний византійським патріярхом, що мимо свого византійського націоналізму все себе іменував „екуменічним" себто всесвітним. Византію не називали византійці інакше як тільки „Новим Римом", щоб підкреслювати давну всесвітність християнської збірноти племен з Новим Римом у проводі.

Перші націоналізми в західній Европі.

Держава Карла Великого (768-840) перемінена в році 800 на римське цісарство обіймала в останнє більшу частину західної Европи — Францію, Німеччину, Італію та частину Еспанії, бо решта Еспанії попала вже була в руки арабів. Під впливом держави Карла Великого стояли теж пограничні з Німеччиною та Італією західно - словянські народи. Тим чином це була остання західна збірнота народів під політичним проводом римського цісарства, а духовим папства, хоч її столиця вже не була в Римі, але в Ахені над Реном на пограниччі нинішньої Франції, Бельгії та Німеччини. Держава Карла Великого розпалася та на її руїнах повстали держави Франції, Німеччини та низка дрібних держав, себто ряд нових націй. Давний універсальний світ, як одна цілість завалився, а на його руїнах повстають окремі нації французька, німецька, італійська, та другі.

В тих націях народжуються нові погляди на своє відношення до себе та до сусідів. У Франції народжується націоналізм найвчасніше. Про Францію як вже про власну батьківщину повстають скоро народні пісні та легенди про героїв, що боронили та гинули за французьку батьківщину. Франція величається країною найкращою, найшляхотнішою у світі, куди кращою від других сусідних народів. Сусідів ставиться в народних творах та в творах писаних індивідуальними авторами нище від французів.

Французький націоналізм як кожен націоналізм зростає та більшає на підложі боротьби за свою політичну незалежність. Такою спосібністю до зросту французького націоналізму стала боротьба проти англійсько - норманських наїзників. Ворогів клеймиться як злих, облудних, злочинців; своїх підноситься під небеса як шляхотних героїв власного народу.

Другою країною де зродився націоналізм в Европі доволі вчасно була Польща. Польща стояла у постійній боротьбі проти німецького напору зі заходу. Німецькі культурні та економічні впливи стали так масово заливати Польщу, що в 12-тім століттю всі більші міста мали німецький характер, польська церква мала між єпископами мало не самих німців. Проти такого стану на початку 13-го століття будиться в Польщі реакція в постатті польського націоналізму, що виступає ворожо не тільки проти німців, але також супроти других сусідів, зокрема

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

18)

Що значить — не буду — спитав Сем рішучо. Нехай Гемил робить в рукавицях як він хоче. На другий раз ти візьми собі теж рукавиці як хочеш. А тепер до роботи!

Оба хлопці пішли штуркаючись та всетаки охоче робили.

На лоті було пять диких кущів і до них взялись Тоні, Сем і Елл.

Закипіла праця! П-ні Ч. стояла з боку і раділа як хлопці працювали завзято.

За хвилину вийшла одна сусідка і стала на своїм ґанку дивитись на цю роботу. В другому домі показались у вікні дві а далі три голови і дивились, що це такого буде на лотах.

Робота горіла хлопцям під руками.

Ану хто скорше наповнить свій бушель — закликав Дикі і за хвилину вже питав:

Тоні, що робити з камінням?!

Що робити з камінням — кричав і собі Генрі?!

Усі три провідники стали. Підійшла пні Ч.

Викидати на „еллі"? Тоні дивився на неї питаючо. Тут були кавалки цегли і каміння всякої величини і всякої форми.

Чи не думаете хлопці — питала вона, що ми могли б щось зробити з того каміння?

Тоні розглядався думав, та не знав до чого могло придатись це каміння.

Аж відозвався Елл: З цього каміння можна зробити гарний „рак-гарден" (каскади) а на ньому насадити цвітів.

Усі цікаво дивились на Елла і всім подобалась ця думка.

Добре — промовив Тоні, скидайте це каміння ось там в куті, щоб не було в дорозі для плуга!

Робота продовжалась і за хвилину лежали викопані два кущі наче два трупи а хлопці витирали піт з лиця і посвистували дивуючись, яку то вони штуку втяли. Прохожі йшли, ставати, та додаючи хлопцям охоти докидали: А так його, за чуба! І знову клали новий кущ, ставали хвилину для передишки і далі до роботи! В кінці не втерпіла одна сусідка, підійшла до п-ні Ч. і не дуже то привітно спитала: А що це буде, чи не забавова площа?! От буде крику, от буде клопоту — журилась сусіда.

Сумерк западав коли усі пять кущів лежали на „еллі" а побіч них, купа буряну, якого настягали Гемил і Генрі. На переді від вулиці біліла спора купа каміння. Робота була скінчена, хлопці були помучені та проте охочі. П-ні Ч. почастувала усіх холодним молоком і тісточками а Тоні казав усім розходитись чимскорше домів. Трох старших ще хвилину задержались з нею. Завтра по полудні будуть орати а післязавтра підемо купити насіння і почнемо нову роботу. Хлопці, уважайте на школу — перестерігала вона. Пильнуйте школи, бо школа перша а опісля „Вікторі Клюб"! З тим виправила хлопців до дому.

ГОРОД.

90 стіп ширини і 120 довжини мали в розмірі обі лоти. Хлопці напрацювались біля того городу а про п-ні Ч. вже й не згадувати. Вона робила все можливе, щоб цей город вдався і нераз ледви тягала ногами та всетаки не думала про свої трудноші, але тільки щоб тих дітей придержати і розвивати в них замилування до роботи.

Чотири тижні проминуло від часу, як город засаджений і упорядкований. Бараболі вже сходять а були посаджені останні.

Щоденно хлопці по школі прибігали і нетерпеливо ожидали, щоб показались перші ознаки посадженого чи посіяного насіння. Були дні, в яких закрадалась зневіра в їх молоденькі думки, вони тратили надію на всю роботу. П-ні Ч. теж часом скептично дивились на свій експеримент і сама себе питала: Чи буде який хосен? Може земля не добра, може насіння нездале, та всеодно мусіла вговорювати хлопців розраджувати і держати їх біля того городу.

А варта було подивитись на цей город. Тоні і Сем уложили гарний плян і Елл теж в цім помагав.

Від вулиці попри хідник насадили різноколірової хризантеми, яка вже принялась та почала вязатись у цвіт. По середині був прохід вимощений цеглою і зараз були поскладані усі каміння каскадами, пересипані чорноземом, якого хлопці навозили з ліса. Це був так званий „рак-гарден" (кіоск) чотири стопи високий, стіжковатої форми. На ньому хлопці понасаджували фіялок, барвінку, розхіднику і різнобарвних протуляків. Ці останні вже цвітуть і дуже прикрашують кіоск. Довкола кіоску стежечка висипана піском. По боках посходила густа травиця, яку хлопці посіяли, а дальше довгі ряди кучерявих астрів, зинії, ніжної петунії і струнких гладіолів.

Тепер починався город ярини. Довгі зелені ряди моркви, стручкова квасоля зелена і жовта, потім буряки а там стебурчилась цибуля.

П-ні Ч. не забула своїм звичаем і за петрушку, яка припізнившись доганяла моркву. Вязалась уже головчаста салата і Сем її переривав бо за густа була. За головчастою була кучерява. Дальше гарно росла насаджувана капуста і карафійол, які Генрі і Гемил обережно довкола пообсипали деревним попелом, щоб не мала до них доступу всяка хробачня.

(Дальше буде).

М. Самбірський.

НА ВОДАХ АТЛЯНТИКУ

Враження і рефлексії з дороги

Скитальникам присвячую.

7)

15. Пригоди лемка.

Серед такої негоди, як подорожні сиділи дома у своїх „хатах" — почалася наша довга, цікава розмова. Щира, як брат до брата. Він, той наш лемко, є з під Горлиць. Оповідає загально відомі усім події про акцію і бої УПА в Карпатах. Як би не УПА, то вже давно були б усіх лемків вивезли на Схід. А так наші не дають. Ще нині... Бої не вгавають. Свіжо, два тижні тому, як ішов до Горлиць на стацію, бачив по дорозі вогні. А по горах ішли бої... Це УПА з польсько-большевицькою міліцією зводила кроваві порахунки. Тут на порядку деннім така „война", каже.

По дорозі, як ішов до Горлиць, бачив свіжо висаджені мости. Що поляки поставлять новий, вже його нема.

Розбалакався наш лемко. — „Як я ішов до Горлиць, тому два тижні буде, то вшиткі письма і папери, що я є гамерикан і тамтуди їду — енші люди і еншими дорогами до колеї несли... Бо як би ня так тії міліціонери Осубкі, які ся часто за польських бандитів перекидають, — імили були, — то тото вшитко були би забрали і подерли... Тому, що я гамерикан з роду. Они люблять тото їсти, що дає їм Америка — бис тоту УНРУ, але самих американ тай цілої Гамерики, не люблять. То капіталісти, а вони демократи. Тому — де можуть, там крадуть і убивають..."

З отсих усіх високополітичних причин їхав він до тої Гамерики, до залізничого двірця у Горлицях — зі **сокирою в** руках, в старім, п о д е р т і м [illegible] Нові речі повезли, чи понесли, інші люди тай іншими дорогами, стежками. А він, наш „гамерикан" — ішов про людське око як хлоп до лісу, рубати дрова. — Ще мав дещо м о р о к и „гдесь" під Краковом, бо не знав гладко говорити по „пільськи". Думали, що то якийсь український партизан їде на Варшаву... Але, як польські міліціонери, чи там інша власть — побачили і почули, що він їде до пана американського амбасадора у Варшаві, то відчепилися його.

Дуже просив мене, щоб „тото вшитко" нікому не говорити, ані не писати.

Не журися, Петре! Тут, в Америці, всі ті правдиві „гамериканці"; що то там високо, ген під хмарами мають свої „хижі" — прекрасно „тото вшитко" видять і знають... Тії пани від політики, брате. Ще більше того знають, як ми оба на купу! І тільки на вус тото „вшитко", і ще „дещо", собі мотають... Аякже, Петре!

16. Наші мученики.

Якось за обідом зайшов я в довшу розмову із польським священиком що також їде разом із нами. Ще малим хлопцем покинув Америку і виїхав до краю. Тепер радий, що спасся з рідного пекла. За німців було зле, дуже зле — каже, але тепер є ще гірше. Найбільша атака піде, річ ясна на катол. Церкву, яка там має величезний вплив, на селі і в місті. Комуністів з переконання є може 5%. Решта — слабі характери, — далі люди змушені обставинами, чи силою, словом — хліба ради. Бій із Церквою — буде рішальний; не тільки для його краю, але і для цілого европейського Сходу, каже. Церква того бою не боїться. Хіба що вжиють терору і то гострого.

До нас, українців ставився він, на диво — прихильно. Хоч жив до 1939 р. в Галичині. Якась рідка птиця, міркую собі. А може тільки в очі?

Перебував він в Ряшеві, саме в тому часі, як сидів там арештований перемиський укр. єпископ, Йосафат Коциловський. Не знаходив слів похвали для нашого єпископа-мученика. За його поставу і відвагу. На довгих дізнаннях і допитах, — часто в ночі — держався єпископ дуже добре; а уряд Безпеки (польське НКВД) був довго безрадний. Його агенти кілька місяців шукали на всі боки свідків, документів, фактів, щоб доказати єпископові якусь вину, чи зраду. Знайшли врешті кількох свідків, мабуть українців, — підкуплених, чи стерроризованих, і ті зізнавали про „колаборацію" єпископа. Гостро було заборонено польським священикам бачитися, відвідувати хорого владику. Увесь вільний час він молився. Відтак забрали хорого владику на Схід.

17. Дві мірки.

Ходжу, щукаю, випитую дальше. Найбільше пече мене: як там на Сході, там на їхніх нових „кресах". Як живеться тим решткам нашим, недомученим іще. Удаю, що я з їхньої „парафії", бо інакше не скажуть мені правди. Отже в основному: українцям є там зле, і то дуже зле. Однак ще гірше є їм за Сяном і Бугом, тобто у своїй „рідній" і тричі „щасливій" державі. На східніх „кресах" укр. партизани палять села, мордують людей і т. д.

Як бачимо, у тих людей, є дві мірки. Як їхні банди роблять криваві насильства над нашими (а цих мордів на воловій шкурі не списав би), тоді все в порядку. А на наш відрух самооборони, розпуки, роблять вони ерихонський крик: ріжуть, палять нас бандеровци! Їм до помочі військо, поліція, слідують нові репресії. Усім тим страшно диригує рука могутнього сусіда зі Сходу. Насилає часто своїх замаскованих людей і все іде на конто українців.

Це не мої думки, а одного ніби поляка зпід Ярослава. Знав звідкись хто я, тому не лукавить. Дивуюся: яка справедлива і чесна людина знайшлася, білий крук між гайворонням.

18. Ще один земляк.

Якеж велике було моє здивування, як виявилося, що цей „білий крук" між поляками на кораблі, це чистокровний українець... Признався до цього „гріха" — вже недалеко амер. берегів. Тоді став відважний. Може й більше таких Нікодимів тут їде? А один одного боїться. Я певний, що їх тут більше...

— „Та чому ж ви батьку — зразу не признались, к о л и бачили і знали, що я свій чоловік?" — питаю дядька. Сердитий я на нього. — „Мовчав я прошу пана три роки, та й виходив на тім не зле. Інакше замісць до Америки, де чоловік родився і працював — був би на якусь Колиму, чи Казахстан заїхав", — оправдується старий „гамерикан".

Дома лишив жінку-польку і сина; може з весною забере їх амер. уряд. — І став розказувати, яка там нужда над Сяном, найбільше по містах. Усе втікає до міст, бо там безпечніше. Щасливі ті, що мають в Америці свояків. Поляки з амер. - польських організацій обїжджають міста, ратують дітей від голодової смерти. Пакунки з Америки доходять нормально. Партизани приходять з Волині (УПА). Їх там багато. Палять тільки ті доми, обєкти, де раніше жили українці, або де є тепер державні установи ворога. І тільки це. Ніяких насилувань над місцевою людністю, також нещасливою. Між польським і нашим партизанським рухом є перемиря, навіть співпраця подекуди.

Що свідомо замовчували в своїх довгих розмовах і дискусіях зі мною на кораблі, мої співтоварищі дороги. Тенденційно і ехидно.

Вони це все добре знають, які ми їм там над Сяном і в горах Лемківщини „вороги", — та де тільки можуть, на нас брешуть, — розповідає далі мій свіжо відкритий, аж під Ню Йорком, українець. Це все є наслідки польсько-советської пропаганди — в пресі, радіо і книжках, та брошурах, каже. В серцях і душах тих людей знаходить вона добрий, підхожий грунт. З таким наставленням їдуть вони нині з нами в Америку. Тут голосити будуть цілому світові свої кривди, перекручену правду про нас, українців, каже мій земляк.

Прощаюсь зі земляком і розходимось, чи пак розїжджаємося своїми шляхами.

Прощай Европо, і ти рідний краю мій! Я ще повернý. Клянусь Тобі!

Витай шляхотна, вольна американська земле! Скорбящих і гнетених — мати і прибіжище.

19. Закінчення.

Кінчу свої рядки; такі довгі і круті. Як наше горе на чужині. Писав тут про те, що чув, бачив — усім своїм єством пережив за останні два роки. Скитаючись по усім усюдам, як безпанська собака. Гнаний долею, як те наше перекотиполе. Як бараболя — з мішка в мішок — з табору в табор пересипуваний.

Кінчу мої рядки, кровю серця писані. Для декого може не цікаві, для декого довгі. Писав, як знав. Про добро і лихо. Про своїх і чужих, про приятелів і ворогів. Писав тільки правду, а якщо дещо не так, нехай вибачать і свої і чужі.

Радіти буду, як ці білі листки газетні дійдуть колись до наших скитальчих таборів, що їх стільки бачив і знаю. Мої друзі знатимуть, — хто це про них пише. Про їхні гаразди — любим і жертвенним землякам за морем говоритиму.

Сповняю дане їм слово — там у Мітенвальді, Франкфурті, і скрізь, де бував. Пишучи ці рядки, тільки про них я думав, тільки їх я бачив. Моїх скитальників, голодних і обдертих, а проте ще далі повних мрій.

— — — — — — — —

Вийдіть, білі невольники XX-го віку зі своїх криївок і нор — на ясне, на Боже сонце! Отворіть Братам і Сестрам за морем свої серця, покажіть свої рани, свої сльози в очах. Простягніть землякам свої дрижачі руки.

Діти, старці, немовлята... Всі, всі — 300 тисяч!

Земляки, тут — в країні Добра і Волі: Це ваша плоть і кров! Це Україна в свому Хрестому Поході! Це наше Завтра.

Кінець січня 1947 року.

* * *

проти українців. Представником польського націоналізму є краківський єпископ того часу та автор першої польської літописи Вінценти Кадлубек. В своїм творі Вінценти Каблубек на кожному місці підкреслює шляхотність, чесність та побожність польської нації, натомісць менше прихильно висловлюється він про своїх сусідів Його націоналізм переходить деколи в хоробливий націоналізм-шовінізм. В. Кадлубек зокрема ворожо ставиться до східного сусіда Польщі до України, а причиною того була різниця культур — польської латино-християнської та української грецько-християнської. Українці в очах Вінцентого Кудлубка є народом мало не поганським, невірним та підступним. Замітне, що такі погляди В. Кадлубка на українців втримувалися в Польщі теж пізніше дарма, що в часі В. Каллубка та ще довший час потім поміж Польщею та Україною не було боротьби, а на українсько-польськім пограничі панував аж до наїзду Казимира В. на Західну Україну (1340) зглядний спокій.

Про цей польський шовінізм супроти українців згадує теж італійський подорожник Пляно де Карпіні папський посол до татар та на двір короля Данила в році 1245. В переїзді через Краків він почув з уст краківського єпископа, що він не повинен зноситися з українцями, бо це народ невірний та підступний, що не заслугує на довіря. Пляно де Карпіні записуючи це в своїх споминах з подорожі, додає, що таке обвинування з польського боку було зовсім неслушне, бо в часі свого побуту в Україні він переконався, що українці є народом чесним, щирим та дуже гостинним і для чужинців прихильним.

Річ природна, що супроти такого відношення Польщі до України українці відплачувалися таким самим, тимбільше, що український націоналізм зродився ще скорше ніж польський через стичність з Византією, країною з одного боку найвищої тоді культури, з другого боку з країною розпаленого греко-византійського націоналізму. Як відповідь на грецький націоналізм мусіла зродитися українська реакція в постаті українського націоналізму вже доволі вчасно, бо вже за князя Ярослава Мудрого.

(Докінчення буде).

MODEL BLANKET-COAT FOR EUROPE

DESIGNER CLAIRE McCARDELL models the simple warm coat she created from the blankets in the new CARE blanket package now available for Europe. This new package supplements CARE's famous non-profit, government-approved food parcel service to eleven countries.

Individuals here may order the CARE blanket or food package for their friends and relatives abroad at a total cost of $10 each from CARE at 50 Broad Street, New York. Instructions for converting the blankets into warm clothing for men, women and children will be available at CARE's distribution centers in Europe.

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання ґазети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стейсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

СВОГО РОДУ „МОЛОДШІ ОБЄДНАНІ НАЦІЇ". — Це картина з американської школи в Тсінгтао, Хіна, де вчаться діти аж 18 національностей. Між стравами, якими їх годують, є борщ, макарони й такі інші „національні" страви.

Недостає Біліон фунтів товщів

Американський Комітет для Збирання Товщів, приміщений під ч. 247 Парк Евеню в Ню Йорку, вислав до преси звіт із своєї праці, яку він веде для допомоги департаменту рільництва Злучених Держав. При цій нагоді комітет пригадує, що обчислення для кампанії вислані давніше для вжитку преси, показалися неправильними. З дальших студій над цією справою показується, що в біжучому році забракне 1,000,000,000 фунтів товщів. Це виказує велике недомагання нашої країни в збиранні товщів, потрібних не лише для вжитку Америки, але й для всього світу.

Коли минула війна, люди наче призабули за різні загальні потреби, що тепер нема примусових та урядових кампаній. Це привело до цього, що в місяцях вересні, жовтні та листопаді минулого року кампанія ведена Американським Комітетом для Збирання Товщів просто не повелася. Щойно після знесення стелі на ціни з кінцем місяця жовтня положення поправилося, одначе вже не можна було дігнати того, що занедбано.

Оце й причина, чому тепер треба переводити збирання товщів із здвоєною енергією. Про цю справу повинні памятати самі господині. Коли вони не заощадять товщів, то звідки опісля взяти товщів на виріб мила? Це лише один приклад, на що зуживаються олії й інші товщі.

Як призбирати товщі на будуче? — Ця збірка йде тою самою дорогою, як учасі війни. Треба відносити до мясних крамниць („бучерів") товщі, заощаджені в кухні, а там вони дістануть за них заплату. Треба лише памятати на потребу ощадности в товщах, а решта вже само прийде. Отже до праці, жінки - господині. Це спільна справа для всіх. Не лише Америка, але цілий світ потребує вашої помоіч!

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

До Українського Громадянства міста Дітройту і околиці:

Вже рік минає, як замовкли гармати на европейському континенті і друга світова війна закінчилась. Половина Европи видерлась з фашистського ярма і тепер відбудовується, а друга половина попала в нове фашистське ярмо — Москви.

В цій часті Европи, що під Москвою, війна ще не скінчена; вона дальше продовжується; продовжується вона і в Україні. Там ще й сьогодні український нарід зводить дальшу боротьбу на життя і смерть з червоним московським наїздником. Українська Повстанча Армія ще досі доказує світові, що Україна і український народ ніколи не признають комуністичної, чужої влади, а тільки будуть змагати до збудування своєї власної, демократичної держави.

Український нарід бачить, що Москва нищить українську церкву, науку і культуру, а сам нарід вимордовує і виселює, заселяючи українські землі азіятами. Вся тактика Москви є спрямована на знищення українського народу і його культури, так, щоб сліду по нім не стало.

Та не досить того, що Москва здирає шкуру і вимордовує наших рідних братів в Україні, вона ще й простягає свою криваву руку і поза границі України і хоче дістати тих нещасних скитальців, що опинились на вигнанні.

На підставі найновіших звідомлень, нараховують по різних таборах 250,000 українських скитальців в Европі. Їх положення не тільки критичне, [illegible] але страшне. Вони коротають своє життя в голоді і холоді, а в додатку ще й живуть у вічному страху, що їх влада насильно віддасть червоній Москві, котра за всяку ціну хоче їх всіх дістати, щоб їх знищити.

Щоб помогти нашим рідним братам на скитальщині, ми, вільні горожани, повинні робити все що в нашій силі, щоб забезпечити нашим скитальцям хоч вільний побут на чужині і не допустити до насильної висилки на нехибну смерть.

Тому, поза допомогу харчами і убранням, ми мусимо стати в обороні прав людини і свобідного життя наших вигнанців. Ми мусимо домагатись в нашого правительства, щоб насильно не віддавано наших братів на смерть червоному катові; ми повинні домагатись, щоб впустили наших скитальців до Америки і других свобідних країн.

Ми є одинокими вільними громадянами що можемо стануть в обороні наших нещасних братів і не дати їм загинути в московській каторзі, на Сибірі чи Соловецьких островах; ми повинні домагатись від Америки і всего демократичного світу, полекші для наших скитальців через висилання протестів до нашого правительства других урядових чинників.

Щоб і ми, американські громадяни, могли дати і свій голос в справі наших скитальців, детройський відділ Українського Конгресового Комітету, скликає народне віче на неділю дня 9-го березня (марта) в Українськім Народнім Домі при Мартин вулиці.

На цьому вічу, буде промовляти голова У. К. Комітету, Степан Шумейко, що недавно повернув з Европи. Він переповість свої враження про стрічу зо скитальцями.

Рівнож будуть промовляти наочні свідки, самі скитальці, які щойно прибули до Америки, а це п-нна Галина Зейкан й інші.

Крім українців будуть говорити і американці: полковник Фрейзер з Ленсінг, представник литовських організацій і декан детройського університету.

Всі, що їм лежить на серці доля українських скитальців, повинні прибути на це віче і бодай в такий спосіб доказати червоній Москві, що ми стаємо організовано в обороні наших нещасних братів-скитальців.

Отже всі на віче в дні 9. березня! Боронім організовано життя наших скитальців!

За Детройський Відділ Українського Конгресового Комітету:

Іван В. Іванчук.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

З коляди для скитальників.

Злучений Допомоговий Комітет при православній громаді зарядив коляду в цім році на допомогу скитальцям. Ходили колядувати: К. Чагарин, Н. Сулима, М. Бардачевська, К. Королишин, К. Липка, Н. Кузів, Р. Вецал, М. Липська і А. Кава.

Коляду зложили по $10: М. і К. Підгородецькі; по $5: Й. Чагарин, М. Чагарин, Н. Вецал, Й. Ходоровський, В. Кушнір, о. П. Білон, М. Копернюк, І. Затонський, Н. Житарюк, І. Пуріч, М. Фірман, М. Сулима, Ю. Зараний, В. Річман; по $4: П. Василишин; по $3: Т. Лаба, К. Королишин, П. Гук, А. Сусла; по $2: А. Ґурняк, І. Коцюба, О. Чубай, І. Кузій, В. Вецал, В. Кучерявка, Е. Зарівна, А. К. Чагарин, П. Лапчинський, Н. Кришталович, П. Коцюба, М. Ґніт, Н. Матковський, С. Пашка, В. Бурак, І. Строцький, А. Свірська, Д. Ґемборовський, Я. Остяк, С. Садовський, І. Кокольський, Н. Федишин, М. Королишин, А. Шаравара, Д. Бойко, М. Проборівський, А. Ремінник, Д. Лукеник, Г. Корчовий, М. Бардачевський, І. Маланчук мол., І. Околіта, М. Радимський, І. Градюк, І. Гладик, М. Яцишин, А. Борис, А. Болюх, П. Стойко, В. Липський, Й. Кава, Г. Тепер, М. Карась; по $1: М. Кльован, Д. Гафійчук, Л. Комуніцький, А. Кокольський, К. Сулима, П. Клекот, М. Бойко, М. Заходник, С. Свірський, О. Маркот, М. Пасічняк, Т. Сусла, Я. Гречух, М. Шеремета, В. Куравський, Г. Гливка, І. Рудик, Д. Лукеник, Й. Бойко, Д. Рапко, Й. Чубай, А. Зарічняк, І. Познанський, К. Ходоровська, О. Колісник, І. Сорокатий, А. Пророчок, М. Дзьовенка, П. Демуш, Й. Гречух, А. Лапчинський, А. Сирота, Т. Чагарин, М. Пуріч, Й. Матковський, К. Баворовська, П. Схаб, Ю. Іванович, П. Бухтик, М. Кушнір, Ю. Маленчак, М. Грошовий, В. Грошовий, В. Корнилюк, К. Корницький, М. Сулима, П. Ґнєцько, А. Сарахман, І. Туз, П. Ґудз, І. Стрик, Р. Косюк, Д. Ясінчук, М. Барилюк, А. Зелененька, Й. Кваснипький, Д. Г. Герман, Й. Гловацький, В. Карась, М. Гульовач, Т. Паньків, С. Вецал, М. Михайлюк, М. Кінаш, Е. Липський, П. Заяць, П. Липська, Й. Градюк, д-р О. Каськів, М. Пророчок, Л. Гончарик, К. Соломка, А. Королишин, П. Ремінник, Н. Герман, К. Альбрехт, Т. Пригарський, А. Стадник, Д. Нитка, А. Гавришенко, Е. Петрович, Р. Липський, О. Рогожинський, І. Боднар, Г. Кичак, Ю. Самборський, М. Кузів, В. Липка, І. Лисий, М. Джаман, К. Швек, М. Заяць, І. Гучак, І. Назарик, К. Фірман, І. Карась, К. Миськів, Баліцький, А. Богович, М. Заплетний, М. Червинський, Я. Косюк, А. Михайлюк, А. Джаман, Д. Піжінський, А. Рибак; дрібними $5. Разом $293. Гроші відправлені до Злученого Укр. Амер. Допомогового Комітету.

Р. Вецал.

БІНҐГЕМТОН, Н. Й.

Добрі діти батькам на потіху.

Добрі діти ростуть батькам на потіху, але добрі батьки тішаться, як їх діти памятають не лише на батьків, але і на громаду. Таке пізнати було з нагоди несподіваної гостини уладженої для вшанування 25-ліття подружка громадян Кривокульських. На цю гостину прибули гості місцеві й позамісцеві на запрошення Володимира, Марії й Анни Кривокульських, дітей згаданих громадян. У церкві поблагословив ювилятів о. М. Марків з Ню Йорку, а після того пішли гості до салі і при вступі привитав батьків син Володимир хлібом і сіллю і своїм власним віршом. Коли засіли до столів, то місцевий парох о. Гевко пригадав про заслуги ювилятів для нової церкви, а В. Захарчук говорив про їх заслуги на народнім полі. При цій нагоді представив справу скитальників на основі оповідання очевидців і візвав до складок на допомогову акцію. Збіркою зайнявся І. Попович, а дари склали: по $5: ювилянти Кривокульські, Захарчук, К. Волощук, Д. Волощук; по $2: М. Бабій і М. Копичак; по $1: М. Присташ, В. Приляк, Піпік, А. Ханас, Р. Лабай, Кост. Чубіняк, С. Дрозд, О. Попович, М. Чубіняк, В. Коваль, Н. Поточняк, І. Куєхно, Н. Фариняк, І. Візьний, Н. Ганас, М. Розільський, М. Клим, М. Шуманська, Т. Волощук. Решта дрібними. Разом $44.75, які вислано до З. У. А. Допомогового Комітету в Филаделфії.

В. Захарчук.

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Коляда на сироти.

На Новий Рік, 1. січня б. р. уладило Сестрицтво Рожд. Пресв. Богородиці заупокійне богослуження за своїх померших членок в церкві, після чого зійшлися в парафіяльній салі на скромну перекуску разом з нашими священиками, а це парохом о. В. Турулою і сотрудником о. Й. Шоловкою. Предсідниця сестрицтва пригадала на положення наших братів у старому краю і в Европі та візвала до складок на коляду для ратунку українських сиріт зо скитальщини. Для заохоти до доброго діла промовили оба священики і на честь пресв. Богородиці прохали ратувати бідних з недолі. Показалося, що зазив не був даремний, бо зложено $66.55, які передано до місцевого Допомогового Комітету для дальшої висилки. Дари склали: по $5: т. В. Турула, З. Галушка; по $2: о. Й. Шоловка, А. Грицак, З. Гунька, Е. Ґурела, М. Кузмек; по $1: М. Ходак, М. Сокільський, О. Сорохтей, К. Шурґот, М. Філепович, Т. Петришин, Н. Шеремета, О. Фізир, М. Сорохтей, Н. Озарів, М. Гойсак, А. Шевчук, З. Теньга, М. Шворц, А. П. Паснак, К. Андрусів, А. Максимців, О. Скробач, М. Якимів, З. Чудак, Х. Білецька, А. Стрілець, К. Лялька, А. Волак, М. Лань, М. Дашкевич, А. Ракович, К. Дорофей, А. Майлик, А. Мацьковська, Е. Кушлик. Дрібними $15.55, разом $66.55.

Е. Ґерула.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Члениці Союзу Українок, від. 18. на річних зборах і з нагоди 16-літнього ювилею свого існування зложили $25 для скитальців. Гроші вислано до Зл. У. А. Д. Комітету у Филаделфії.

В. К.

ГОМЕР ЛУМІС МОЛ. — Це знимка молодої людини з Джорджії, про яку так пишеться в газетах. Є нею Гомер Луміс мол., провідник „Коломбіенс", організації, що проголошує „Білу вищість" і є проти-нігерською, проти-жидівською і проти-католицькою. Луміса бачимо на картині в хвилині, як іде до тюрми, щоб відсидіти 12-місячну вязничну кару за публичний заколот.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

А. А., Линден, Н. Дж., — Навіть як лист переписаний, то мусить бути надісланий оригінал. Листи, на бажання, звертаємо. Така поведінка є конечна, щоб нам ніхто не міг закинути, що щось видумуємо.

Парохіянин, Бріджпорт, Н. Дж. — Не думайте, що усі ці клопоти в парохії, які описуєте, є тільки в одинокій Вашій громаді. Бувають вони і деінде. Колись, десятки літ тому, було цього повно й в часописах. Нині стоїмо на тому становищі, що кожна громада повинна вміти собою порядкувати і знайти в собі стільки моральної сили, щоб покінчити з роздорами, чи кирицею „окаянних", з кумівством і анархією. Коли „окаянні" ніщо не роблять і не жертвують на народні потреби, то найкраще зібрати хочби і малий гурток чесних і патріотичних громадян і вислати від них поважну жертву на скитальців чи іншу пекучу потребу. Це їх вдарить найболючіше й викаже, хто в громаді добрий та ідейний, а хто киринник. Розуміємо Вашу добру інтенцію, але тут слова ніщо не зроблять.

Ю. Н., Шікаго, Іл. — Початок цього недомагання, яке порушуєте, є деінде. Є вже кілька таких болячок. Значить, як зачіпити одну, то треба і про інші згадувати. Знов сама згадка нічо не помагає, як не знати, як цьому зарадити. Злучений У.А.Д. Комітет є цеї думки, що патріотичний загал громадянства сам пізнає, хто, як, чим і в який спосіб помагає. Полеміка поділить людей на табори, піде в рух демагогія, на чому потерпить добра справа, а лиха не направиться.

Uncle Sam Says

Was the victory won on the battlefield at so high a price wasted in your case? Are you doing anything this Armistice Day about making your future a happier, brighter future? How should thy nieces and nephews observe Armistice Day? First, honor the memory of the Americans who died for the security of all we hold dear. Then, make the day a day of action on behalf of your security. Rejoin the Payroll Savings Plan. Sign up for security.

U. S. Treasury Department

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую свого сина
МИХАЙЛА КОВАЛЬ
і дочку
КАТЕРИНУ КОВАЛЬ,
з села Любінь великий, повіт Городок Ягайлонський, Галичина. Мають знаходитися в Німеччині. Хто про них знає, або вони самі, прошу написати до:
ПЕТРО КОВАЛЬ,
2044 W. 20th St., Cleveland, Ohio

ІВАН МІСЛАВСЬКИЙ
з Полтавщини пошукує свою рідню. Писати до:
Mr. JOHN GLORY,
Lakewood 3, N. J., U. S. A.

ТЕОДОСІЯ РОБОТНИЦЬКОГО
пошукує Володимир Вильковський.
LAKEWOOD 3; N. J., U. S. A.

РОМАНА КОРІНКЕВИЧ з Білого Каменя пошукує Стефан з Юркевичів Кінаш. **ОСИПА ГАПАНОВИЧ** з Тернопільщини пошукує Василь Кінаш. По адреси прошу написати до:
СТЕПАН БОДНАРЧУК
1368 — 3 Ave., New York 21, N. Y.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 2. березня, в салі парохіяльній, зараз по Сл. Божій. Буде звіт контр. комісії і інші справи. Приявність усіх членів конечна. — Уряд Бр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТАРЗАН ч. 1547. Поза владою львів.

Коли льви дивилися, як їх молоде падало в траву... ...малпочоловік скочив на скелю. Вхопившися пальцями верху скелі і підпершися ногою в долині, він розпучливо викарабкався на верх... ...саме в хвилині, як розлючені льви кинулися за ним.